

Platform
Drentse
Musea

RESULTATEN ENQUÊTE

NODEN VAN DE DRENTSE
MUSEA TEN TIJDE VAN DE
CORONACRISIS

Door: Iris Bierenbroodspot

Datum: 12 mei 2020

Inleiding

Eind maart heeft de museumvereniging een enquête gehouden onder de musea (leden en niet-leden) in Nederland, desalniettemin vindt het Platform het van belang dat ook de Drentse situatie in kaart wordt gebracht. Begin april heeft het Platform Drentse Musea daarom een enquête gestuurd naar de 54 aangesloten musea om te inventariseren hoe de musea getroffen worden door de coronacrisis. Van de 54 musea hebben 49 musea de enquête ingevuld.

Via de enquête willen we vooral weten hoe de musea er nu voor staan nu zij onverwachts en voor onbepaalde tijd hun deuren hebben moeten sluiten. De vragen in de enquête gaan in op verschillende onderdelen; we willen niet alleen weten hoeveel inkomsten de musea mislopen maar we willen ook inventariseren welke maatregelen de musea kunnen en willen nemen in deze tijden. En of ze ook aanspraak kunnen maken op regelingen van de overheid. We willen weten hoe het zit met verkregen subsidies en prestatieafspraken met subsidieverstrekkers, huisvesting en de toekomstbestendigheid van de musea.

Maatregelen en steunpakket

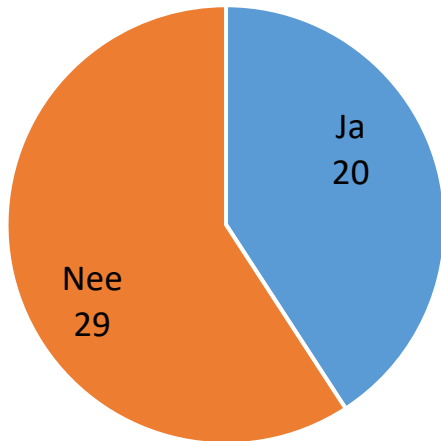
Het kabinet en het ministerie van OCW zijn sinds de start van de coronacrisis aan het onderzoeken wat voor steunpakket er moet komen voor instellingen en individuen in de culturele en creatieve sector. Het Platform wil graag een beter inzicht krijgen in de gevolgen van de crisis, zodat we beter weten waar het steunpakket rekening mee moet houden. En waar de musea vooral steun bij nodig hebben. In dit overzicht volgen de resultaten van de enquête en de conclusies die we hieruit kunnen trekken.

DRENTSE MUSEA

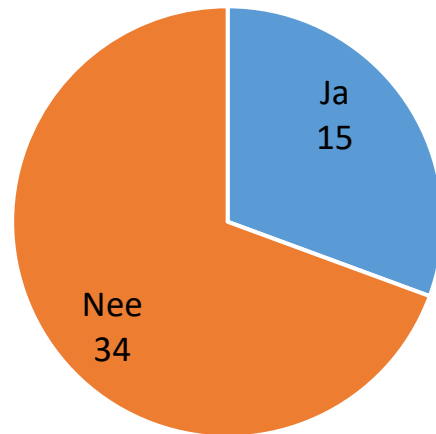
INFOGRAPHIC

Resultaten van 49 van de 54 musea

Lid museumvereniging?

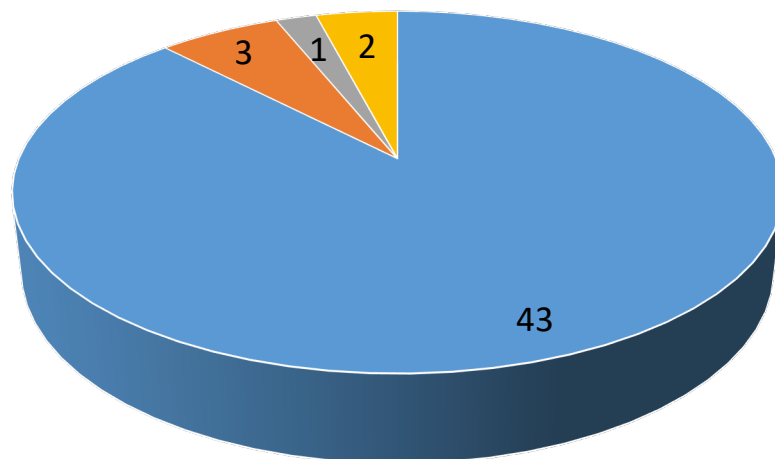

Geregistreerd museum?

Rechtsvorm museum

■ Stichting ■ Vereniging ■ Particulier ■ Anders

Noodmaatregelen

Een aantal van de noodmaatregelen die de overheid beschikbaar stelt, geldt niet voor iedere organisatie. Het hangt af van wat voor soort instelling het is en hoe de organisatie staat ingeschreven bij de Kamer van Koophandel. Daarom hebben we geïnterviewd welke rechtsvorm en welke SBI-code de musea hebben. Aan de hand van de hoofdactiviteit van de specifieke organisatie wordt bij de Kamer van Koophandel een SBI-code toegekend. Zo is bijvoorbeeld bij de TOGS-regeling, de Tegemoetkoming Ondernemers Getroffen Sectoren Covid-19, bepaald welke SBI-codes en de daarmee betreffende organisaties hiervoor in aanmerking komen.

TOGS

De meeste Drentse musea hebben de SBI-code 91021-Musea. Zie tabel 1. hieronder. Zij komen in aanmerking voor de TOGS-regeling (mits ze ook aan de andere voorwaarden voldoen), dit is een regeling waarbij men een eenmalige tegemoetkoming van € 4.000 kan aanvragen. In de enquête vulden 32 van de 49 musea in dat zij deze code hebben. Van de 17 musea die een andere SBI-code hebben, komen 8 musea niet in aanmerking voor de TOGS-regeling omdat hun SBI-code niet binnen deze regeling valt. Daarnaast is er nog 1 particulier museum. Dit museum staat niet ingeschreven bij de Kamer van Koophandel en komt niet in aanmerking voor deze regeling.

Tabel 1. SBI-code van de musea

SBI-code	Aantal musea	TOGS
91021 - Musea	32	ja
94996 - Overige ideële organisaties	1	nee
9103 - Monumentenzorg	4	ja
91011 - Bibliotheek	1	ja
94993 – Steunfondsen (cultureel)	5	nee
94994 - Vriendenkring van cultuur	2	nee

9002 – Dienstverlening voor uitvoerende kunst	1	ja
91022 – Kunstgalerie/expositieruimte particulier	1	ja
Particulier museum – geen code	1	nee

Inventarisatie trend bezoekersaantallen

In de enquête hebben we de musea gevraagd of de bezoekersaantallen vanaf 1 januari 2020 tot en met 12 maart van dit jaar dezelfde trend heeft gevolgd als vorig jaar. We willen inzicht krijgen of de musea dezelfde koers varen m.b.t. de bezoekersaantallen ten opzichte van vorig jaar of dat zij meer of minder bezoekersaantallen hadden.

25 = 13 ↑ 7 ↓ 4 ?

Een groot deel van de musea zag eenzelfde trend (25 musea) als vorig jaar of had zelfs een stijging (13 musea) van de totale bezoekersaantallen (gezamenlijk is dat 78% van de musea). Zeven musea zagen de totale bezoekersaantallen dalen ten opzichte van vorig jaar en vier musea konden hierop helaas geen antwoord geven. Voor 27% van de musea is het totale bezoekersaantal gestegen ten opzichte van vorig jaar. Hiervan zag 20% van de musea een stijging van bezoekers uit Nederland en 4% zag zelfs een stijging van buitenlandse bezoekers. (Een aantal musea kon dit niet specificeren).

Inkomstenderving

We hebben de musea gevraagd hoeveel inkomsten zij inschatten per week te missen in de maand april voor entree, horeca, inkomsten van de winkel en overige inkomsten. Overige inkomsten betreft verhuur zalen, speciale evenementen etc. Zie tabel 2 op de volgende pagina.

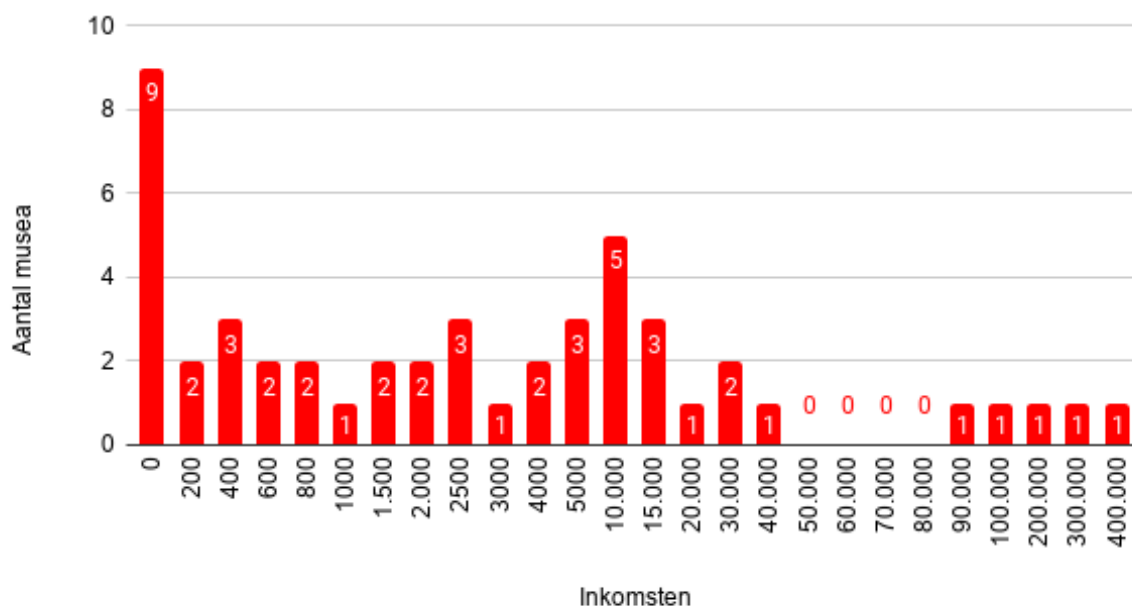
Tabel 2. Inkomstenderving in de maand april 2020

Inkomstenderving 49 musea	Per week	Per maand
Entree	€ 139.392,-	€ 557.568,-
Horeca	€ 59.030,-	€ 236.120,-
Winkel	€ 32.437,-	€129.748,-
Overige	€ 49.115,-	€196.460,-
Totaal	p/w € 279.974,-	p/m € 1.119.896,-

Uit de resultaten van de enquête kunnen we opmaken dat er grote verschillen zijn in inkomsten per maand. Zo heeft een deel van de kleine musea aangegeven dat zij in de maand april nog weinig inkomsten missen. Voor 19 van de 49 musea geldt dat zij tussen 0-1000 euro aan inkomsten missen. Dit komt omdat een deel van de musea pas open is vanaf eind april en nog weinig inkomsten mislopen. Anderen zijn alleen in het weekend geopend in april en gaan pas vanaf mei meerdere dagen open. Er zijn ook musea voor wie april juist een hele goede maand is, voor de meeste musea is het de start van het museumseizoen, en een drukke tijd tijdens de nationale museumweek. Zij lopen in de maand april juist veel inkomsten mis. Er zijn ook vier musea (Herinneringscentrum Kamp Westerbork, Drents Museum, Gevangenis museum en Openluchtmuseum Ellert en Brammert) die aangeven dat zij 100.000 euro of meer aan inkomsten missen in de maand april. Tabel 3 hieronder laat de verdeling aan inkomsten zien. Zo zijn er 9 musea die tussen 0-200 euro mislopen, maar ook 5 musea die tussen de 5000-10.000 euro mislopen etc.

Tabel 3. Overzicht inkomsten per maand (april 2020)

Overzicht inkomsten per maand (april) 49 Drentse musea

Huisvesting

We hebben de musea gevraagd hoe het zit met de huisvesting van het museum. Vanaf 2 april is bekend dat het Rijksvastgoedbedrijf (RVB) musea die van hen huren, drie maanden uitstel van betaling wil geven. Daarom hebben we geïnterviewd hoe de situatie rondom huisvesting is bij de musea. Voor een groot deel van de musea geldt dat het pand eigendom is van het museum. Een deel heeft nog wel hypotheeklasten hiervoor. 24 van de 49 musea huren het museum pand, daarvan huren 8 musea van gemeente of provincie. Zie tabel 4 hieronder.

Tabel 4. Huisvesting Drentse musea

Soort huisvesting	Aantal musea
Pand is eigendom van het museum	19
Huren van de gemeente	6

Huren van een particulier	6
Huren van Drents Landschap	4
Huren van een stichting	5
Huren van Biblionet	1
Pand eigendom van Ministerie van Defensie	1
Pand is van de gemeente	2
Huren van Rijksvastgoedbedrijf	1
Huren van de provincie	1
Anders	3

Toekomstbestendigheid

Op de vraag of de musea genoeg geld in kas hebben om in elk geval tot eind april salarissen en rekeningen te betalen, kregen we uiteenlopende antwoorden. Drie musea hebben het nu al heel erg zwaar. En 10 musea geven aan dat deze situatie niet lang houdbaar voor hen is na april.

Tabel 5. Toekomstbestendigheid 49 Drentse musea

Genoeg geld in kas om rekeningen en salarissen te kunnen betalen tot eind april?	Aantal musea
Ja	20

Wel tot eind april, maar het is al duidelijk dat het binnen afzienbare tijd daarna lastig wordt	10
Nee	3
We kunnen nog maanden vooruit	2
Geen personeel in dienst	12
Niet van toepassing	2

Personeel in loondienst

Voor musea met medewerkers in loondienst betekent dit dat naast kosten voor huur, hypotheek en vaste lasten ook personeelskosten doorlopen terwijl de musea dicht zijn. Van de 49 musea die de enquête ingevuld hebben, zijn er 15 musea die medewerkers in loondienst hebben en daarnaast ook met vrijwilligers werken. 34 musea zijn volledige vrijwilligersorganisaties.

Maatregelen

We hebben de musea gevraagd van welke maatregelen zij gebruik willen maken en of ze gebruik willen maken van noodmaatregelen van de overheid. De tabel hieronder laat zien van welke maatregelen de musea gebruik willen maken.

Tabel 6. Maatregelen

Van welke maatregelen wilt u gebruik maken?	Aantal reacties (meerdere antwoorden per museum mogelijk)
Belastingdienst vragen om uitstel van betaling	7
Leveranciers vragen om uitstel van betaling	5

Werktijdverkorting/NOW (voor personeel in loondienst)	12
Vacaturestop	7
Tijdelijke arbeidscontracten niet verlengen	4
Beëindigen van uitzendkrachten, oproepkrachten, freelancers e.d.	8
Tegemoetkoming Ondernemers voor Getroffen Sectoren Covid-19 (TOGS)	17
Huurvermindering/opschorting	1
Maken geen gebruik van maatregelen v/d overheid	7
Overig/ niet van toepassing	11
Komen niet in aanmerking voor TOGS- hopen op een andere regeling	2
Hopen op hulp voor culturele sector in Drenthe	1

We zagen eerder dat 41 van de 49 musea vanwege hun SBI-code gebruik kunnen maken van de TOGS-regeling. Er zijn echter ook andere voorwaarden waar men aan moet voldoen om in aanmerking te komen voor deze regeling. Dat verklaart waarschijnlijk waarom maar 17 musea aangeven dat zij gebruik willen maken van de TOGS-regeling.

Verplichtingen jegens fondsen en subsidieverstrekkers

We willen ook weten hoeveel musea gebruik maken van subsidies in 2020 en zo ja of zij ook verplichtingen hebben ten opzichte van de subsidieverstrekkers en of zij verwachten dat er moeilijkheden kunnen komen als blijkt dat musea prestatieafspraken niet kunnen nakomen. Voor 3 musea geldt dat zij bang zijn dat zij in problemen komen omdat zij de prestatieafspraken niet kunnen nakomen. Zie tabel 7 hieronder.

Tabel 7. Prestatieafspraken met subsidieverstrekkers

Zijn er prestatieafspraken die het museum niet kan nakomen?	Aantal musea
Ja	16
Nee	33
Verwacht u moeilijkheden bij het niet nakomen van de prestatieafspraken?	Aantal musea
Ja	3
Nee	46

Overige gevolgen van de coronacrisis

Vrijwilligers

Veel musea geven aan dat zij zich zorgen maken om hun vrijwilligers. Het gros van de vrijwilligers behoort tot de risicogroep van 70+. Durven alle vrijwilligers straks wel weer terug te keren naar het museum en als een deel niet terugkomt hoe gaan de musea dit dan oplossen? Bovendien verliezen zij zo ook de kennis en ervaring van vrijwilligers die door de coronacrisis niet kunnen of willen terugkeren.

Lage bezoekersaantallen

De musea zijn ook bang dat als het museum straks weer opengaat het bezoek niet zal aantrekken. Ze zijn bang voor een lange periode van inkomstenderving. Bovendien hebben zij wel al uitgaven gehad voor bijvoorbeeld publiciteit rondom de opening van nieuwe tentoonstellingen, waar nu geen inkomsten tegenover staan.

Educatie

Educatieve programma's moesten stopgezet worden en het is nog onduidelijk of deze dit jaar een herstart kunnen krijgen. Men vraagt zich af of de scholen later in het jaar wel tijd hebben om alsnog naar het museum te komen.

Anderhalvemetersamenleving

Hoe gaan we het aanpakken, museumbezoek op anderhalve meter? Voor elk museum is het een flinke klus hoe zij bezoek in het museum in de anderhalvemetersamenleving kunnen realiseren. Zodat het ook veilig is voor hun medewerkers en vrijwilligers en voor de bezoekers. Wat hebben ze daarvoor nodig? Extra beschermingsmiddelen als desinfecterende gel bij de ingang van het museum, meer papieren doekjes en plexiglas rond de museumbalie? Of kan het kaartverkoop bij de balie niet beter vervangen worden voor online ticketverkoop en het scannen van je eigen ticket bij de museumentree? Met online ticketverkoop kun je ook werken met tijdslots en zo makkelijk het maximale aantal bezoekers beheren wat tegelijkertijd het museum in mag. Maar veel musea bieden nog geen online ticketverkoop aan. Hun kassasysteem/computer is hier niet geschikt voor of zij hebben nog niet de juiste software en scanners hiervoor.

75 jaar bevrijding

Een aantal musea geeft aan dat deze crisis op geen slechtere tijd had kunnen komen. In het jaar van 75 jaar bevrijding zijn de maanden maart, april en mei voor een aantal musea cruciaal voor de inkomsten zo meldt bijvoorbeeld het Onderduikersmuseum in Nieuwlande. Zij hadden een reeks aan evenementen gepland staan in deze maanden. Ook voor het Herinneringscentrum Kamp Westerbork kon de coronacrisis niet op een

slechter moment komen met alle evenementen, de herdenking in april en andere activiteiten die afgezegd moesten worden.

Conclusie

In de maand april loopt de Drentse museumsector meer dan een miljoen aan inkomsten mis. In de maand mei zal dit bedrag nog hoger worden omdat dan alle musea geopend zouden zijn. Hopelijk kunnen de musea per 1 juni 2020 weer opengaan, maar de musea zijn bang dat zodra dit mogelijk is het publiek niet meteen in groten getale zal terugkeren. In de resterende maanden van het jaar en in de anderhalvemetersamenleving moet dan op een of andere manier de jaaromzet binnengehaald worden. Dat wordt voor een groot aantal van de Drentse musea een lastige klus. 27% van de musea weet niet hoe ze deze situatie na april kunnen volhouden en hoe ze de huur of salarissen moeten betalen.

De musea nemen maatregelen maar sommige musea komen niet in aanmerking voor een maatregel als bijvoorbeeld TOGS, anderen maken hier wel gebruik van maar voor sommigen is deze eenmalige regeling enkel een druppel op een gloeiende plaat. De coronacrisis heeft naast de inkomstenderving gevolgen voor de planning van tentoonstellingen, personeelsmanagement en vrijwilligersmanagement, afspraken met leveranciers en subsidieverstrekkers, doorgang van verbouwingen, educatie en ontelbare zaken die nu nog niet te overzien zijn.

En als de musea weer open mogen, ook dan is hulp hard nodig. De musea staan aan de ene kant te popelen om hun deuren weer te openen, maar hoe dat dan precies moet vinden velen wel spannend. Ondersteuning in deze periode van opstarten is nodig op het gebied van veiligheid en gezondheid, vrijwilligersmanagement, mogelijkheden rondom online ticketverkoop en apparatuur/software hiervoor, audiotours i.p.v. rondleidingen en publiciteit.